

تهیه توصیف نامه (دیسکریپتور) "به"

رضوی، فرزانه

عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی شهرکرد

"به" با نام علمی *Cydonia oblonga* از خانواده رزاسه، از جمله درختان میوه معتدله پرارزش است و دارای مصارف مختلف دارویی، صنعتی و زینتی بوده و پایه‌ای پاکوتاه کننده برای گلابی محسوب می‌شود و در برنامه‌های اصلاحی میوه‌های دانه‌دار نیز به کار می‌رود. با توجه به اهمیت "به" و نیز تنوع ژنتیکی غنی این گیاه در ایران، جمع آوری و شناسایی ژنوتیپ‌های بومی "به"، ضروری می‌باشد. با توجه به اینکه توصیف نامه یا دیسکریپتوری برای "به" در بانک ژن جهانی تعریف نشده است و از طرفی شناسایی مرفولوژیکی هر گیاه با استفاده از دیسکریپتور آن گیاه انجام می‌گیرد، بنابراین تهیه دیسکریپتور "به" اولین قدم در شناسایی ژنوتیپ‌های بومی "به" می‌باشد.

بر این اساس، تحقیق حاضر در سال ۷۹-۱۳۷۸ در باغات "به" انتخاب شده در مناطق عمده تولید "به" استان اصفهان انجام گرفت و در طی بازدیدهای متوالی از این باغات و نمونه‌گیری از اندام‌های مختلف در مراحل رشدی مختلف درخت "به"، یعنی مراحل گلدهی، برگ بالغ، رسیدن میوه یا برداشت و مرحله خواب درخت، صفات مختلف اندامهای زایشی و رویشی درختان "به" و حالات متفاوت هر کدام از این صفات بر اساس اصول گیاهشناسی و باغبانی بررسی و تعیین گردید. با کمک این نتایج و به همراه اطلاعات بدست آمده از خواص گیاهشناسی "به" در فلورهای لیبی، سوریه، عراق و روسیه و نیز مطالعه برخی از صفات متغیر ارقام خارجی "به"، صفات تغییرپذیر ژنوتیپ‌های مختلف "به" و حالات گوناگون هر صفت تعیین گردید و بر اساس این صفات و با کمک دیسکریپتور مربوط به سیب و گلابی (به

دلیل قرابت ژنتیکی آنها با "به" (دیسکریپتوری برای "به" تهیه گردید. این دیسکریپتور حاوی سه بخش اصلی می‌باشد که عبارتند از: توصیف نامه صفات برگ و اندامهای روشنی، توصیف نامه صفات گل و اندامهای آن و توصیف نامه صفات کمی و کیفی میوه. در هر بخش، صفات متغیر مربوط به هر اندام تعیین و حالات مختلف هر صفت تشریح و شماره‌گذاری گردیده است و در موارد لازم حالات متفاوت صفات ظاهری با شکل نشان داده شده است.